

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : मे- २०२४

सत्र - २

विषय : माहिती तंत्रज्ञानाचे ग्रंथालयातील उपयोजन

(BL-23-225)

दिनांक : १५/०५/२०२४

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. डेटा हा शब्द ----- या लॅटिन शब्दावरून आला आहे.
अ) डेटम्
ब) तथ्य
क) डेटा
ड) यापैकी नाही
२. विल्यम ऑट्ट्रेड या शास्त्रज्ञाने ----- चा शोध लावला.
अ) अँबॅक्स
ब) स्लाईड रूल
क) बार कोडींग
ड) कॅलक्युलेटर
३. संगणकाचे ---- प्रकार आहे.
अ) मेनफ्रेम संगणक
ब) मिनी संगणक
क) मायक्रो संगणक
ड) वरील सर्व
४. स्लिम आज्ञावलीचा वापर ----- पासून ग्रंथालयांमध्ये केला जातो.
अ) १९९०
ब) १९९२
क) १९८६
ड) १९९५
५. ---- मध्ये नेटवर्कचे नियंत्रण हे केंद्रबिंदूकडे असते.
अ) स्टार टोपोलॉजी
ब) रिंग टोपोलॉजी
क) लूप टोपोलॉजी
ड) ट्री टोपोलॉजी
६. इन्फ्लिबनेट ची स्थापना ----- येथे झाली.
अ) दिल्ली
ब) अहमदाबाद
क) कोलकत्ता
ड) मुंबई
७. डॉक्युमेंट मध्ये वर खाली किंवा डावीकडे उजवीकडे सरकण्यासाठी ----- चा उपयोग केला जातो.
अ) रूलर्स
ब) स्टेट्स बार
क) स्क्रोल बार
ड) टूलबार्स
८. एक्सेलच्या सेलमध्ये फॉर्म्युला वापरताना ----- या चिन्हाने सुरुवात करतात.
अ) =
ब) +
क) -
ड) x
९. माहितीच्या अनेक घटकांची एकूण गोळाबेरीज म्हणजे ---- होय.
अ) डेटा
ब) माहिती
क) ज्ञान
ड) यापैकी नाही
१०. ग्रंथालयासाठी ---- आज्ञावली आहे.
अ) क्रोहा
ब) सोल
क) स्लिम
ड) वरील सर्व

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
- संगणकाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - बारकोड म्हणजे काय ? ग्रंथालयात बारकोडचा वापर स्पष्ट करा.
 - नेटवर्क संकल्पना स्पष्ट करून नेटवर्कचे प्रकार सांगा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
- ग्रंथालय संगणकीकरण म्हणजे काय ? संगणकीकरण करण्याच्या कोणत्याही दोन आज्ञावली स्पष्ट करा.
 - अंकीय ग्रंथालय ही संकल्पना वैशिष्ट्यांसह स्पष्ट करा.
 - संगणकाच्या विविध पिढ्यांविषयी चर्चा करा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
- संगणकीकृत वर्गीकरण व तालिकीकरण
 - स्कॅनिंग तंत्रज्ञान
 - इन्फ्लिबनेट

English Translation

Information Technology in Library & it's application (BL-23-225)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
- The word data is derived from the Latin word -----.
a) Datum
b) Fact
c) Data
d) None of these
 - Scientist William Austrade discovered -----.
a) Abacus
b) Slide rule
c) Barcoding
d) Calculator
 - The computer is ----- type.
a) Mainframe computer
b) Mini computer
c) Micro computer
d) All of the above
 - SLIM software is used in libraries from -----.
a) 1990
b) 1992
c) 1986
d) 1995
 - In ----- the control of the network is centralized.
a) Star Topology
b) Ring Topology
c) Loop Topology
d) Tree Topology
 - INFLIBNET was established in-----.
a) Delhi
b) Ahmedabad
c) Kolkata
d) Mumbai
 - is used to move up, down or left to right in a document.
a) Ruler
b) Status bar
c) Scroll bar
d) Toolbar
 - Formulas in Excel cells start with ----- symbol.
a) =
b) +
c) -
d) None of these
 - is the aggregate of many elements of information.
a) Data
b) Information
c) Knowledge
d) None of these
 - software is used for the library.
a) KOHA
b) SOUL
c) SLIM
d) All of the above

- Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)**
1. Explain the nature and characteristics of a computer.
 2. What is barcode? Explain the use of barcodes in libraries.
 3. Explain the concept of network and state the types of network
- Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)**
1. What is library computerization? Explain any two software of computerization.
 2. Explain the digital library concept with characteristics.
 3. Discuss various generations of computers.
- Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)**
1. Computerized classification and cataloguing.
 2. Scanning technology
 3. INFLIBNET
-